

ПОЛОЖЕННЯ
про діяльність Хмельницького національного
університету у сфері інтелектуальної власності

1. Загальні положення

1.1. Положення про діяльність Хмельницького національного університету у сфері інтелектуальної власності (далі – положення) регламентує дії працівників, докторантів, аспірантів та студентів університету під час створення ними об'єктів права інтелектуальної власності.

1.2. Це положення розроблене відповідно до Конституції України, Цивільного кодексу України, ЗУ “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, “Про вищу освіту” та інших нормативних документів України.

1.3. Дія положення поширюється на усі підрозділи та співробітників Хмельницького національного університету (далі – університет).

1.4. У цьому положенні терміни вживаються у такому значенні:

Автор – працівник, докторант, аспірант, студент університету, творчою працею якого створено об'єкт права інтелектуальної власності.

Відтворення твору – виготовлення одного або більше примірників твору у будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у т. ч. цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер.

Виключне право – майнове право особи, яка має стосовно твору авторське право і(або) суміжні права на використання цих об'єктів авторського права і(або) суміжних прав лише нею і на видачу лише цією особою дозволу чи заборону їх використання іншим особам у межах строку, встановленого чинним законодавством України.

Ім'я автора – сукупність слів чи знаків, які ідентифікують автора: прізвище та ім'я автора; прізвище, ім'я та по батькові автора; ініціали автора; псевдонім автора тощо.

Комерційна таємниця – інформація технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, що є невідомою, але не є легкодоступною для осіб, які мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з чим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Майнові права інтелектуальної власності включають право на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ОПВ); виключне право дозволяти використання ОПВ; виключне право перешкоджати неправомірному використанню ОПВ, у т. ч. забороняти таке використання; інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Ноу-хау – відомості технічного, економічного або іншого характеру, що існують у вигляді інформації, у т. ч. в режимі комерційної таємниці, навичок, досвіду, що не охороняються як об'єкти промислової власності, але не розкриті з різних причин.

Об'єкти права інтелектуальної власності – це:

– винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки (далі – **об'єкти промислової власності**);

– твори науки, літератури, мистецтва, комп'ютерні програми і бази даних (далі – **об'єкти авторського права**);

– наукові відкриття;

– раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці, топографії інтегральних мікросхем;

– сорти рослин, породи тварин;

– ноу-хау.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і(або) суміжних прав дія, яка вперше робить твір загальнодоступним для необмеженого кола осіб шляхом його опублікування чи публічного виконання, показу, демонстрації, сповіщення.

Опублікування твору – випуск в обіг за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і(або) суміжних прав шляхом виготовлених поліграфічними, електронними чи іншими способами примірників твору, у кількості, здатній задовольнити, з урахуванням характеру твору, розумні потреби публіки, шляхом їх продажу, здавання в майновий найм, побутового чи комерційного прокату, надання доступу через електронні системи інформації так, що будь-яка особа може його отримати з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором або передачі права власності на них чи володіння ними іншими способами.

Примірник твору – копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі.

Працівник – фізична особа, яка уклала з університетом трудовий контракт (договір).

Роботодавець – Хмельницький національний університет.

Розповсюдження об'єктів авторського права – будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці, у т. ч. доведення цих об'єктів до відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснювати доступ до цих об'єктів з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором.

Службовий об'єкт права інтелектуальної власності – об'єкт права інтелектуальної власності, що створений автором: а) у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем; б) з використанням інтелектуальної та матеріальної науково-технічної бази ХНУ.

2. Мета, основні завдання та організація діяльності
у сфері інтелектуальної власності

2.1. Метою діяльності університету у сфері інтелектуальної власності є:

- розвиток інноваційної діяльності з метою створення наукоємної, науково-технічної продукції, конкурентоспроможних зразків нової техніки, об'єктів авторського права;
- забезпечення захисту інтелектуальної власності та авторських прав науковців університету;
- забезпечення належного виконання законодавства України у сфері інтелектуальної власності.

2.2. Основними завданнями університету у сфері інтелектуальної власності є:

- створення необхідних умов для розвитку винахідництва та патентно-ліцензійної діяльності в університеті;
- проведення патентних досліджень під час виконання науково-дослідних робіт і виявлення об'єктів права інтелектуальної власності;
- забезпечення своєчасного подання заявок на видачу патентів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
- забезпечення належних умов для створення об'єктів авторського права;
- забезпечення державної реєстрації об'єктів авторського права;
- сприяння реалізації набутих прав та захисту прав винахідників та авторів – працівників університету;
- створення та освоєння принципово нових об'єктів техніки та технологій з урахуванням останніх досягнень винахідницької думки;
- удосконалення існуючих технологій і обладнання, підвищення ефективності їх використання;
- забезпечення високого науково-технічного рівня результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, що виконуються в університеті;
- розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності, створені в університеті та придбані за рахунок державних коштів;
- захист прав та інтересів університету як власника майнових прав на твори та на їх використання;
- накопичення інтелектуальної власності університетом та ефективне використання її для вирішення проблем у різних галузях освіти, науки і техніки.

2.3. Керівництво діяльністю університету у сфері інтелектуальної власності здійснює проректор з наукової роботи.

2.4. Консультативно-дорадчим органом університету у сфері інтелектуальної власності є постійна комісія Вченої ради університету з науково-інноваційної роботи. Основним *завданням* постійної комісії є вироблення пропозицій щодо діяльності структурних підрозділів університету у сфері інтелектуальної власності.

2.5. Організацію та ведення діяльності у сфері інтелектуальної власності в університеті здійснює відділ з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій (далі – відділ з питань інтелектуальної власності) науково-дослідної частини університету.

2.6. Відділ з питань інтелектуальної власності:

- забезпечує контроль за дотриманням вимог чинного законодавства та цього положення у сфері інтелектуальної власності, виконання завдань і розпоряджень адміністрації університету, що стосуються його діяльності у сфері інтелектуальної власності;
- забезпечує захист прав та інтересів університету як власника майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності та на їх використання;
- координує роботу з інформаційного забезпечення діяльності університету у сфері інтелектуальної власності, виконує роботу щодо подання заявок на видачу патентів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки і державну реєстрацію об'єктів авторського права, заявником яких є університет.
- забезпечує проведення роз'яснювальної роботи щодо порядку застосування цього положення та інших нормативних документів з питань інтелектуальної власності в університеті.

2.7. Структурні підрозділи, діяльність яких пов'язана з інтелектуальною власністю, сумісно з відділом з питань інтелектуальної власності забезпечують діяльність університету згідно з їх функціями.

3. Взаємовідносини університету та авторів службових об'єктів промислової власності

3.1. У разі створення об'єкту промислової власності (далі – ОПВ) автор(и) протягом 30 днів подає до відділу з питань інтелектуальної власності письмову заявку на оформлення прав інтелектуальної власності за встановленою формою*.

Примітка: *Перелік бланків, що знаходяться у відділі інтелектуальної власності і трансферу технологій:

- угода про відступлення працівниками роботодавцю права на одержання патенту на винахід (корисну модель);
- договір про розподіл майнових прав на службовий твір;
- договір між співавторами твору

3.2. Заявка реєструється у відділі, і з цього моменту надана автором інформація набуває конфіденційності та не підлягає розголошенню третім особам. Строк збереження університетом чи його правонаступником службового ОПВ як конфіденційної інформації не повинен перевищувати три роки.

3.3. У разі прийняття стосовно об'єкту промислової власності рішення про подання заявки на отримання охоронного документу, передачу права на подання заявки іншій особі чи про збереження в режимі комерційної таємниці, університет зобов'язаний протягом чотирьох місяців укласти з автором договір “Про передання права на подання заявки для отримання охоронного документа на об'єкт права інтелектуальної власності”, або інший договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності відповідно до норм чинного законодавства.

3.4. Університет зобов'язується вживати усі передбачені законодавством заходи для одержання патенту та підтримання його чинності протягом строку, вказаного у договорі з автором, а також не допускати розголошення відомостей про створені об'єкти, вживати заходи щодо своєчасної виплати авторської винагороди, якщо така обумовлена в договорі з автором.

3.5. Автори об'єкта промислової власності зобов'язуються сприяти одержанню університетом охоронного документу (брати участь у підготовці документів заявки: опису, формул, креслень тощо та у підготовці відповідей на запити експертизи), а також сприяти пошуку підприємств для впровадження у виробництво захищених патентами винаходів, корисних моделей, промислових зразків або продажу ліцензій.

3.6. Університет бере на себе витрати, пов'язані з одержанням охоронних документів, і сплату зборів за підтримання їх чинності.

3.7. У випадку прийняття рішення про припинення підтримування чинності охоронного документу університет зобов'язаний письмово повідомити про це автора та запропонувати укласти договір про передання йому майнових прав інтелектуальної власності, що засвідчуються цим патентом чи іншим охоронним документом. Якщо винахід створено у співавторстві, то таке повідомлення та пропозиція направляються усім співавторам. Повідомлення має бути направлено автору (співавторам) не пізніше, ніж за місяць до закінчення чергового терміну сплати збору за підтримання чинності охоронного документа на об'єкт промислової власності.

3.8. Якщо університет не має наміру скористатися своїми правами стосовно ОПВ, то він зобов'язаний письмово повідомити автора про своє рішення протягом чотирьох місяців від дня отримання заявки відділом з питань інтелектуальної власності.

3.9. Якщо університет протягом чотирьох місяців з дати отримання заявки на ОПВ не подасть заявку до Державного підприємства "Український інститут промислової власності" (Укрпатент) або патентного відомства іншої країни (далі – патентне відомство), не передасть право на подання заявки іншій особі або не повідомить автора про рішення зберігати інформацію, викладену в матеріалах заявки, у режимі комерційної таємниці, то автор має право подати таку заявку до патентного відомства самостійно. У такому разі університет зобов'язується зберігати конфіденційність отриманих від автора відомостей про ОПВ і не чинити дій, що перешкоджають одержанню автором патенту або іншого охоронного документу.

3.10. У випадках, зазначених у п.п. 3.8 та 3.9 положення, майнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт переходять до автора, а університету надається першочергове право на придбання ліцензії з метою використання об'єкта за умов, визначених ліцензійним договором.

3.11. Використання запатентованих винаходів, корисних моделей, промислових зразків, майнові права на які належать університету, здійснюється шляхом: використання у власній дослідницькій діяльності; укладання з іншими особами ліцензійних договорів на використання об'єкта права власності; укладання з іншими особами договорів про передачу майнових прав.

3.12. Відділ з питань інтелектуальної власності забезпечує розроблення та проведення заходів щодо комерціалізації захищених патентами винаходів, корисних моделей, промислових зразків, майнові права на які належать університету, зокрема: розміщує інформацію про запатентовані винаходи (корисні моделі) на сайті університету; після погодження з керівництвом університету направляє на підприємства відповідних галузей інформацію про запатентовані винаходи (корисні моделі) з пропозицією використання їх у виробництві; рекламує запатентовані розробки на виставках, у рекламних виданнях тощо.

4. Взаємовідносини університету та авторів службових об'єктів авторського права

4.1. У разі створення об'єкта авторського права (далі – ОАП) автор(и) протягом 30 днів подає до відділу з питань інтелектуальної власності письмову заявку на оформлення прав інтелектуальної власності за встановленою формою*. Разом із повідомленням надається примірник ОАП (в електронному та паперовому вигляді), придатний для реалізації майнових прав інтелектуальної власності.

4.2. Заявка реєструється у відділі з питань інтелектуальної власності і з цього моменту надана автором інформація набуває конфіденційності і не підлягає розголошенню третім особам.

4.3. У разі визнання університетом наукового, освітнього комерційного чи іншого потенціалу створеного ОАП, відділ не пізніше чотирьох місяців від дати подання заявки, здійснює такі дії:

- надає рекомендації щодо друку службових творів за кошти університету чи за кошти автора(ів);
- укладає з автором авторський договір* про розподіл майнових прав на створений ОАП;
- надає пропозиції щодо виплати винагороди автору(ам) у випадку комерціалізації створеного ОАП;
- подає заявку на реєстрацію авторського права на створений ОАП до Державного департаменту інтелектуальної власності.

4.4. У цьому випадку всі витрати, пов'язані зі здійсненням правової охорони ОАП, несе університет. Автор зобов'язаний сприяти забезпеченню правової охорони вказаних об'єктів.

У разі невиконання університетом п. 4.3 цього положення впродовж чотирьох місяців від дати подання заявки, усі майнові права інтелектуальної власності на службові ОАП переходять до автора.

4.5. Відносини між співавторами об'єкта авторського права визначаються договором про їх вклад у створення ОАП та розподіл винагороди. У разі відсутності договору майнові права на твір належать усім співавторам спільно і в рівних долях.

4.6. Використання в університеті об'єктів авторського права, авторські права на які зареєстровані у Державному департаменті інтелектуальної власності, здійснюється шляхом: використання у власній науково-освітній діяльності; укладання з іншими особами ліцензійних договорів на використання ОАП; укладання з іншими особами договорів про передачу права власності на ОАП.

4.7. Відділ забезпечує розроблення і проведення заходів щодо комерціалізації захищених свідоцтвом про реєстрацію авторського права ОАП, зокрема: після погодження з керівництвом університету направляє на підприємства відповідних галузей інформацію про зареєстровані об'єкти авторського права з пропозицією використання їх у виробництві; рекламує зареєстровані ОАП на виставках, у рекламних виданнях.

4.8. Якщо університет не має наміру скористатися своїми правами стосовно ОАП, то він зобов'язаний письмово повідомити автора про своє рішення протягом чотирьох місяців від дня подання автором заявки на ОАП.

4.9. У разі невизнання наукового, освітнього, комерційного потенціалу створеного ОАП, відділ не пізніше чотирьох місяців від дати подання заявки, здійснює такі дії: приймає рішення щодо передання усіх майнових прав на створений ОАП автору; укладає з авторами авторський договір, за яким усі майнові права надаються автору(ам).

5. Конфіденційність

5.1. Автор бере на себе зобов'язання щодо збереження конфіденційної інформації, отриманої під час створення об'єкта права інтелектуальної власності. Автор зобов'язується утримуватися від розголошення комерційної таємниці будь-якій третій особі без отримання попередньої письмової згоди на це університету за винятком випадків, коли така інформація стала публічною або загальновідомою внаслідок незалежних від автора причин або якщо особа, яка її отримує, уже отримала таку інформацію з інших законних джерел.

5.2. Автор зобов'язується:

– виконувати усі вимоги роботодавця, пов'язані з нерозголошенням конфіденційної інформації та комерційної таємниці;

– здійснювати усі можливі заходи та вживати необхідні засоби для нерозголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці, в т. ч. випадкового;

– у випадку вчинення дій з боку третіх осіб з метою отримання конфіденційної інформації та комерційної таємниці, про що стало відомо автору, він має негайно повідомити про це Роботодавця;

– не схилити інших осіб та не створювати умов до розголошення конфіденційної інформації та комерційної таємниці;

– не збирати та не використовувати конфіденційну інформацію для здійснення будь-якої діяльності, що може завдати шкоду інтересам роботодавця.

6. Відповідальність сторін

6.1. За порушення норм цього положення автор та університет несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством.

6.2. Роботодавець і автор звільняються від відповідальності за цим положенням, якщо невиконання або неналежне виконання його умов є наслідком дії обставин непереборної сили (форс-мажору). До обставин непереборної сили відносяться стихійні явища природного характеру (землетруси, повені, урагани, руйнування в результаті блискавки тощо), обставини суспільного життя (воєнні дії, громадські заворушення, епідемії, страйки, бойкоти тощо) та інші дії, що не залежать від волі роботодавця та автора і унеможливають виконання ними зобов'язань за цим положенням або перешкоджають такому виконанню.

6.3. Виникнення обставин непереборної сили, за умови повідомлення про них, продовжує термін виконання зобов'язань за цим положенням на період, який відповідає строку дії зазначених обставин і терміну, що необхідний для їх усунення.